

Polgárdi város környezeti állapotáról szóló 2023. évi tájékoztató

A környezeti állapothoz kapcsolódó helyi dokumentumok:

- Polgárdi Város Önkormányzat Képviselő-testületének a hulladékgazdálkodási közszolgáltatásról szóló 15/2015. (IX.16.) önkormányzati rendelete,
- Polgárdi Város Önkormányzat Képviselő-testületének a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatásról szóló 15/2016. (XI.30) önkormányzati rendelete,
- Polgárdi Város Önkormányzat Képviselő-testületének a zajvédelemről szóló 11/2000. (V.16.) önkormányzati rendelete,
- Polgárdi Város Önkormányzat Képviselő-testületének az avar és kerti hulladék nyílttéri égetéséről szóló 5/2021. (II.26.) önkormányzati rendelete,
- Polgárdi Város Önkormányzat Képviselő-testületének a közterületek tisztán tartásáról szóló 18/2015. (X.29.) önkormányzati rendelete,
- Polgárdi Város Önkormányzat Képviselő-testületének az Önkormányzati környezetvédelmi alap létrehozásáról szóló 18/2011. (XII.21.) rendelete.

Általános adatok

Polgárdi közigazgatási területe: 7216 hektár (= 72,2 km²).

2023. január 1. napján a lakosság szám: 6908 fő, amely Magyarország népességének 0,07%-a (Fejér megyének 1,62%-a). Népsűrűsége 96 fő/km²

Polgárdi város GPS koordinátái: 47.0601, 18.2994

1. Víztisztaság, vízbázis védelem

1.1 Természetes vizek

Polgárdi egyetlen jelentős vízfolyása a Cinca-Csíkgát (Cinca-patak), amely a Sió baloldali mellékvize.

- Vízfolyás jellege: természetes vízfolyás
- Mederszakasz hossza 26,5 km
- Átlagos vízhozama: 0,350 m³/h
- Minimális vízhozama: 0,015 m³/h

Ezen kívül említésre méltó még a Polgárdi M7 autópálya mellett található, mintegy 1,4 ha kiterjedésű, 1,5 méter átlagos vízmélységű horgásztó, amelynek víz-utánpótlását szintén a Cinca-Csíkgát adja.

1.2 Ivóvízellátás

Polgárdi Város vízellátását és szennyvízkezelését a Fejérvíz Zrt. biztosítja. Tájékoztatásuk szerint a város vízfogyasztása az elmúlt évhez képest jelentős változást nem mutatott.

Vízfogyasztásra vonatkozó adatok:

- vízfogyasztás mértéke:
- 2019. év 260.628 m³ átlagban: 714 m³/nap
- 2020. év 285.411 m³ átlagban: 782 m³/nap
- 2021. év 330.652 m³ átlagban: 905 m³/nap
- 2022. év 338.230 m³ átlagban: 927 m³/nap
- 2023.10.30-ig 247.610 m³ átlagban: 814 m³/nap

Beruhásból eredő vízhálózat bővítés:

- Balatoni u. (Roastar Kft.) 370 m D110 KPE ivóvíz törzshálózati vezeték,
- József A. u. 275 m D110 KPE ivóvíz törzshálózati vezeték,
- Gyulamajor 87 m D110 KPE ivóvíz törzshálózati vezeték,
- A 395. hrsz-t érintően pedig 375 m D160 KPE ivóvíz törzshálózati vezeték (megépült, műszaki átadás és üzembe helyezés még nem történt meg)

A 2020-2034 és 2021-35 évi gördülő fejlesztési tervben felsorolt rekonstrukciós munkákat a nemzetgazdasági szempontból kiemelt beruházásnak minősített BuBa kerékpárút kivitelezése miatt szükségessé távvezeték kiváltási munkájára módosult. A rekonstrukció során 550 m NA 200 azbesztcement vezeték került kiváltásra D 200 KPE vezetékre.

A település vízellátását érintő egyéb fejlesztés:

Kőszárhegyi Kistérségi Vízmű kútjainak búvárszivattyú cseréje energiahatékonysági programban (V. VI., kút és karsztakna)

2. Szennyvízelvezetés és tisztítás

Polgárdi Város szennyvíztisztító telepét a Fejérvíz Zrt. üzemelteti.

Szennyvízelvezetés kapcsán 2021-2022. évre vonatkozó adatok:

- szennyvíz gyűjtő hálózat hossza bekötő vezeték nélkül: (fm)
gravitációs gyűjtőhálózat: 37.834 m
vákuumhálózat: 26.704 m
nyomóvezeték: 6.680 m
- közműves szennyvízelvezetéssel ellátott ingatlanok száma (db)
a kiépült bekötések száma:
vákuumos hálózaton: 1710 db
gravitációs hálózaton: 62 db
- hálózatra rákötött ingatlanok száma (db)
1840 db szerződéses felhasználó *(Ez a szám a fenti meghatározástól abban tér el, hogy bekötésként egynek minősülnek a társasházak, szolgalmi jogos rákötések, stb.: pl. az 1709 hrsz.-ú 75 lakásos társasház is, ahol 75 szerződéses felhasználási hely van.)*

- hálózatra rá nem kötött ingatlanok száma:
Nyilvántartás szerint 49 db ingatlan, illetve a 16 lakásos Ady-lakópark, ahol van az ingatlan előtt csatorna, de kapacitás hiánya miatt nincs lehetőség rákötni.
45 db olyan ingatlan van, amelyen épület áll és van előtte szennyvízcsatorna, de még nem kötött rá (elviékben a talajterhelési díjra kötelezettek)
- szennyvízrákötések száma:
2022. évben: 19 db
2023.10.31-ig: 11 db
- fogadott szennyvíz átlagos mennyiségi adatai:
2022. évben: 167.485 m³/év, átlag: 459 m³/d
2023.10.31-ig: 154.650 m³ átlag: 509 m³/d
- keletkező szennyvíziszap mennyisége, annak kezelési módja:
2022: 956 m³/év, átlag: 79,7 m³/hó
2023.10.31-ig 812 m³ átlag: 81,2 m³/hó
A préselt szennyvíziszapot a Vertikál Zrt. szállítja el komposztálásra, hulladéklerakó takarásra.
- a hálózati karbantartási munkák:
dugulások száma:
2022.10.31-ig: 35 db
2023.11.30.-ig: 23 db
- vákuumszelep meghibásodások száma:
2022: 390 db
2023.10.31-ig: 255 db
- Rendkívüli csapadékmennyiségből eredő havária időszak 2022-2023-ben nem volt.

A Fejérvíz Zrt.-nél többszintű készenléti ügyelet működik.

Hibabejelentés: 0-24 órában a 06 80 200-344, valamint a 06 80 203-895 telefonszámon lehet megtenni.

A szennyvízelvezető- és tisztító rendszer ütemezett karbantartási feladatait 2022. és 2023. évben is karbantartási terv szerint végezték (pl. szivattyúk olajcseréje, légfűvók, vákuumszelepek kopóalkatrészeinek cseréje, telepi műtárgyak tisztítása, vákuumaknák tisztítása, vákuumgépház és szennyvíztisztító telep épület karbantartás stb.)

2022. évben megvalósuló fejlesztési, rekonstrukciós munkák:

- szennyvíztisztító telep vagyónvédelmi rendszerének kiépítése
- vákuumos szennyvízcsatorna hálózat monitoring rendszerének kiépítése.

2023. évben megvalósuló fejlesztési, rekonstrukciós munkák:

- I. számú szennyvízáttemelő gépészeti felújítása

A tisztított szennyvíz befogadója a Cinca patak. A tisztított szennyvíz minősége 2022-2023. évben nem haladta meg a jogszabályban előírt határértékeket.

Polgárdi városában a nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz begyűjtésére vonatkozó közszolgáltatást (szippantást) 2015. november 1. napjától ellátó LIQUID-PORTER Kft. 2018. október 31. napján felmondta az Önkormányzattal megkötött közszolgáltatási szerződését. A felmondási idő alatt a LIQUID PORTER Kft. alvállalkozója, a Hazai Kommunális Kft. látta el a közszolgáltatást. A felmondási idő leteltét követően, 2019. május 27-től a Fejér Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság kijelölése alapján, majd júliustól közszolgáltatási szerződés alapján a Hazai Kommunális Kft. látja el ezt a feladatot.

3. Csapadékvíz-elvezetés

A település területén a csapadékvíz-elvezetés jellemzően nyílt árkos rendszerű. Az árkok folyamatos karbantartásra, felújításra szorulnak.

2018-ban a Liszt Ferenc utcai járdaépítéshez kapcsolódóan cca. 400 méteren a régi csapadékvíz-elvezető árok helyén új árok készült, illetve a korábban említett pályázati keretek között megvalósult rendszer garanciális időszakon kívüli karbantartása, tisztítása történt meg. 2019-ben tovább folytatódott a Liszt F. utcai csapadékvíz-elvezető árok építése, a Batthyány u. és a 7-es főút közötti szakasz utolsó 40 métere is elkészült. Több helyen kellett kisebb korrekciós munkákat végezni, a Batthyány utcában 60, a Petőfi utcában 30 m hosszban kellett az árokszelvényt rendbe hozni. Útépítésekhez kapcsolódóan a Szabadság utcában 200 a Kossuth utcában 25 m hosszban történt meg a helyes fenékszintek kialakítása, valamint a megfelelő vízelvezetés érdekében az első esetben 15, a második esetben 10 m hosszú, útburkolat alatti átereszték beépítésre. Az őszi esőzések miatt kármegelőzőként az Ady E. utcában cca. 30 m hosszban kellett szikkasztóárkot ásni, illetve az út egyes szakaszain a víz lefolyása érdekében a túl magas padkát megnyesni. Az itt megkezdett munkát a következő években mindenképpen folytatni kell.

2020. év közepén a település fő csapadékvíz gyűjtő-elvezetőjén is szolgáló Cinca patak Damjanich utca és a kis Profil közötti szakaszán mederkotrás munkát végzett a Polgárdi Városgondnokság Kft., ezzel helyreállítva a megfelelő méretű mederszelvényt.

2022. év végén a szintén pályázati forrásból megvalósuló Kossuth utcai burkolatfelújításhoz kapcsolódóan a vízelvezető árkok profilozása és az átereszték tisztítása történik meg.

Még a 2021. év során megkezdődtek a Május 1. ltp. és környéke csapadékvíz elvezetési lehetőségeire vonatkozó vizsgálatok, a geodéziai felmérés és a tervezési munka. Ennek keretében a csapadékvíz befogadó Cinca patakba történő betorkollástól egészen a Május 1. ltp.-ig húzódó, több, mint 1 km hosszban valósulna meg a helyi adottságoktól függően nyílt (burkolt vagy földárkos), vagy zárt vízelvezető rendszer. A projekt kivitelezésére az Önkormányzat pályázatot nyújtott be TOP_PLUSZ-1.2.1-21-FE1-2022-00020 azonosítószámú, „Polgárdi Május 1. utca és környezetének csapadékvíz elvezetése” címen, melyre 306 MFt központi forrást nyert. A vonatkozó tervek elkészültek, az engedélyezési eljárás befejeződött, a vízjogi engedélyt megkaptuk. Várhatóan 2024. januárjában megkezdődik a kivitelező kiválasztására vonatkozó közbeszerzési eljárás.

A közterületek tisztán tartásáról szóló 18/2015. (X.29.) önkormányzati rendelet a lakosság feladataként határozza meg az ingatlan előtti árkok karbantartási-, tisztítási munkáit, ennek tudatosítása a lakosság körében rendkívül fontos. A rendeletben foglaltakat a 2023. évben a Polgárdi Polgármesteri Hivatal ellenőrizte.

4. Hulladékgazdálkodás

4.1 Kommunális szilárd hulladék

Városunkban a kommunális hulladékok gyűjtését, szállítását és kezelését a Polgárdi központú, minősítő okirattal és a Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal által kiadott megfelelőségi engedéllyel rendelkező VERTIKÁL Közszolgáltató Nonprofit Zrt. végzi regionális tevékenységként.

A város kommunális szilárd hulladéklerakója Polgárdin található, mely egységes környezethasználati engedéllyel rendelkezik.

Településünk is tagja, sőt gesztor települése, a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulásnak.

A kommunális hulladékok gyűjtése és elszállítása a település egész területén megoldott. A járműpark a 2019-es évben megújult; korszerű, a mai követelményeknek mindenben megfelelő MAN márkájú járművek álltak munkába. Folyamatosan korszerűsítik a lakossági hulladékok gyűjtésére szolgáló edényeket, konténereket is.

2022. évi és 2023. 1-10. havi közszolgáltatási hulladékgyűjtési adatokat az alábbi táblázat mutatja:

Gyűjtött hulladék Polgárdi		
<i>Mennyiségi kimutatás (kg)</i>		
Kétkukás gyűjtés	2022. év	2023. év 1-10 hó
Kommunális	1 382 789	1 139 425
Csomagolási (sárga fedelű kuka)	167 149	161 452
Zöldhulladék	23 640	25 454
Lomhulladék	28 800	12 380
Hulladékgyűjtő sziget		
papír	0	0
műanyag	0	0
üveg	2 001	0
Intézményi papír	0	0
Összesen	1 604 379	1 338 711

4.2 Szelektív hulladék

Polgárdin 2014. óta működik a lakossági szelektív hulladékgyűjtés. A szolgáltatótól minden ingatlan tulajdonos ellenszolgáltatás nélkül hozzájuthatott a „sárga” gyűjtőedényzethez. A hulladékgazdálkodás terén a fő törekvés az, hogy minél kevesebb hulladék képződjön, illetve kerüljön lerakással ártalmatlanításra és minél több hulladék kerüljön újrahasznosításra. A sárga fedővel ellátott edényzetbe együttesen az alábbi tiszta, kimosott csomagolási hulladékok kerülhetnek:

- műanyag (pl. PET palack, öblített tejföls, joghurtos doboz, műanyag

- zacskó, fólia, raschel zsák, reklám táskák, PP, HDPE jelzésű flakonok, egyéb kemény műanyagok LAPOSRA TAPOSVA);
- papír (pl. újságpapír, szórólap, irodai papírhulladék, tiszta csomagolópapír);
- Tetra-Pak italoskarton-dobozok (laposra taposva);
- fém (alumíniumos italos doboz, alufólia, fém konzerves doboz);

Amennyiben a sárga fedővel ellátott edényzet mérete nem elegendő az ingatlanon keletkező fenti felsorolásnak megfelelő csomagolási hulladékoknak, úgy az az edényzet mellé további átlátszó zsákban is kihelyezhető.

A tapasztalat az, hogy a „sárga fedelű” edényzetbe évről-évre egyre kevesebb egyéb, nem szelektív csomagolási hulladék kerül elhelyezésre, a VERTIKÁL Zrt. minden évben küld az ingatlanhasználók részére tájékoztatót a hulladékszállítás rendjéről és feltételeiről. Ezenfelül ügyfélszolgálati munkatársaik tájékoztatják a lakosságot személyesen és telefonon is a hulladékok megfelelő kihelyezéséről és az elérhető legális hulladékelhelyezési módokról.

4.3 Hulladékgyűjtő udvar

2023. július 1-én megnyitotta kapuit a KDV projekt keretében létesített hulladékgyűjtő udvar a Polgárdit és Jenőt összekötő útvonalon.

Ezen létesítményben biztosított a Magyarországi lakcímkártyával rendelkező magánszemélyek részére a hulladékok ingyenes leadására, a MOHU MOL Hulladékgazdálkodási Zrt. által megszabott mennyiségi korlátozás erejéig.

A hulladékgyűjtő udvar egy modern, korszerű létesítmény, amely a hulladékgazdálkodási közszolgáltatási rendszer által nyújtott lehetőség többek között akár a nagyobb méretű háztartási lomhulladékok, kiselejtezett elektronikai hulladékok, illetve a nagyobb mennyiségű szelektív hulladékok legális leadására.

4.4 Illegális hulladéklerakás

A lakosság egy része a szeméttelapi elhelyezés helyett az építési törmelék (sittet), lomot és egyéb hulladékot illegálisan a település elhagyott területein vagy a településszéli erdőkben rakja le.

Évente visszatérő lerakóhelyek:

- Polgárdi-Kőszárhegy 7. sz. főút széle és környéke,
- Polgárdi-Tekerespuszta bekötőút és környéke,
- László major bekötőút és környéke,
- Polgárdi-Ipartelepek Bánya u. (ún.: Hétházak) felé vezető bekötőút,
- Polgárdi – Mátyásdomb összekötőút 24+185 és 24+195 szelvényei közötti árok és környéke
- Polgárdi Regionális Hulladéklerakóhoz felvezető út

A 2022-es évben több alkalommal kellett illegális hulladéklerakó helyet felszámolni. Illegális hulladéklerakással kapcsolatban bírság kiszabása nem történt; tekintettel arra, hogy az elkövető(ke)t tetten érni nem sikerült. A 2022. évben több alkalommal kaptunk illegális hulladékról szóló bejelentést az ITM-től, ahova a „Hulladékradar” nevű applikáción keresztül jutottak el az aktuális információk.

Polgárdi Város Önkormányzata pályázatot nyújtott be a „Tisztítsuk meg az országot!” pilot projektre, ezen illegálisan elhelyezett hulladékok felszámolására és a jövőben történő esetleges illegális hulladékelhelyezések megelőzésére.

5. Köztisztaság és közlekedés

5.1 Köztisztaság

A település közterületeinek tisztántartását, az utcai szemétyűjtők rendszeres ürítését az önkormányzat közfoglalkoztatottakkal; a téli hóeltakarítást pedig feladatellátási szerződés alapján az önkormányzat 100%-os tulajdonában lévő Polgárdi Városgondnokság Kft. végzi szükség esetén alvállalkozó bevonásával.

A köztisztaság terén évente visszatérő probléma a közterületekre kerülő szemét. A kiváltó okok között első helyen szerepel a szemétyűjtő konténerek mellé helyezett hulladék, amit a gyakori szél az utakra, járdákra, illetve zöldterületekre hord.

Egy település tisztaságát nagyban befolyásolja a lakossági hulladék összegyűjtésének módja, a gyűjtőedények száma, fajtája és ürítésének gyakorisága, másrészt a lakosság fegyelmessége és környezettudatos magatartása. A település közterületeire cca. 70 db utcai szemétyűjtő van kihelyezve. Az utcai gyűjtők egy része esztétikus műanyag tartállyal van felszerelve, de ezek rendszeresen kigyulladnak az el nem oltott csikkektől, így a jövőben törekedni kell a kevésbé sérülékeny fém gyűjtők elhelyezésére, illetve a műanyagok ilyenre történő cseréjére. 2023. novemberében 10 db kutyapiszok gyűjtő is kikerült a közterületekre.

Polgárdi Város Önkormányzatának 18/2015.(X.29.) számú, a közterületek tisztán tartásáról szóló rendelete előírja a lakosság közterületek tisztán tartásával és a zöldfelületek ápolásával kapcsolatos feladatait, melynek a közösségi együttélés alapvető szabályairól és ezek megszegésének következményeiről szóló 10/2018. (V.30.) önkormányzati rendelet alapján szamon kérhetők, kikényszeríthetők, szankcionálhatók.

A fiatal generáció környezettudatos nevelése, a környezettudatos magatartás és a példamutatás rendkívül fontos ahhoz, hogy Polgárdi környezeti állapota fennmaradjon és városképe javuljon; amelyhez többek között az országos hulladékgyűjtő akciókhoz való csatlakozás, a civil szervezetek ilyen irányú kezdeményezései és az általános iskolában szervezett programok, papírgyűjtési akció is hozzájárul.

5.2 Közlekedés

A belterületi utak hossza 31,1 km, ebből 25,4 km az aszfaltos út. A belterületi önkormányzati utak állapotáról elmondható, hogy az utak pályaszerkezetének kialakítása, szélessége, teherbírása nem felel meg a jelenlegi forgalmi helyzetnek és követelményeknek. Az utak minőségének megóvása érdekében egyrészt rendszeres útjavításokkal védekezünk, másrészt olyan forgalomszabályozási eszközökkel élünk, amely az átmenő forgalmat megfelelő kialakítású és teherbírású állami kezelésű utakra irányítja át.

2021. során újabb aszfaltburkolat felújítások történtek. A BM által kiírt pályázatok keretében a Kossuth utca 87. és 131. házsámok között 412 m hosszban, a 31. és 85. házsámok között pedig 439 m hosszban kapott az utca új aszfaltréteget.

2021. év során a TOP-1.1.1. pályázat keretében az északi iparterület új, mentesítő utat kapott 1231 m hosszban, ebből 580 m az újonnan épített aszfaltburkolat, 651 m pedig a régi burkolat

új aszfaltréteggel történt megerősítése. A pályázat keretében a déli iparterületen is új réteget kapott a meglévő 425 m aszfaltburkolat.

Az iparterületi utak felújításánál alapvető szempont volt, hogy a teherbírása nehézjárművek kiszolgálására is alkalmas legyen.

Ugyanebben a pályázatban lehetőség nyílt arra is, hogy a korábban a Vegyépszer Zrt. által használt önkormányzati tulajdonú, mintegy 4,5 ha nagyságú, erősen szennyezett területet rehabilitáljuk.

Sajáterős beruhásként új aszfaltburkolatot kapott a néhány évvel ezelőtt mart aszfalttal stabilizált Széchenyi utca is.

2022. év során is kiemelt figyelmet kapott a gyalogos és az autós közlekedés biztonságosabbá tétele. Központi forrásból, 110 MFt elnyerésével a Kossuth utca páros oldala egészen a Damjanich utca becsatlakozásától a 90. házsámgig cca 800 méter hosszban kiszélesedett és új aszfaltburkolatot kapott. A biztonságosabb közlekedés és az életszerűség érdekében a Damjanich utcai és a Petőfi utcai csatlakozásoknál is új forgalmi rendet alakítottunk ki, amelyeket a közlekedési táblákon kívül útburkolati jelekkel igyekeztünk egyértelműbbé tenni. A projekthez kapcsolódóan a Gyógyszertár (Munkácsy ltp. 11.) és a Deák F. utca 20. szám között (200 m), valamint a Kossuth utca 76. és 108. szám között (220 m) a régi, rossz állapotú betonos és aszfaltos járda új, esztétikus térkőburkolatot kapott. Ezzel együtt megújultak a Posta melletti (95 m²), a Posta és az OTP közötti (210 m²), valamint a Közösségi ház előtti (285 m²) parkolók is, ezek szintén térköves felületet kaptak.

Az év során készült el a Budapest-Balaton kerékpárút városunk közigazgatási területén áthaladó szakasza. Ez cca. 3250 méteren önálló pályaszerkezetet kapott, cca. 4100 méteren pedig a meglévő útburkolaton felfestett kerékpárnyomon halad.

2023-ban elkészült az új óvoda-bölcsőde komplexum. Ehhez kapcsolódóan a Galamb József utcában 200 m hosszban épült új aszfaltburkolat, a Galamb József utcától a Hevesy György utca torkolatáig pedig szintén 200 m hosszban részben új, a Május 1 ltp. 7. sz. épülettel szembeni parkoló hosszában pedig szélesített, megerősített aszfaltburkolatot. A Szent-Györgyi Albert utcában szintén épült aszfaltburkolat cca. 80 m hosszban.

A I. István utcában az eddig még nem aszfaltozott utcarész kapott új aszfaltburkolatot 180 m hosszban.

A környezeti értékek megőrzése, továbbá a levegőszennyezettség és zajterhelés csökkentése, valamint az utak állapotának megőrzése, a felújított útszakaszok védelme érdekében Polgárdi Város Önkormányzata átfogó, az egész várost érintő, új forgalomszabályozást kíván bevezetni, amellyel kapcsolatosan a Képviselő-testület 72/2018. (IV.10.) és 81/2018. (IV.26.) számon már meghozta döntését, és a kapcsolódó - a járművek behajtási engedélyeinek kiadási és felülvizsgálati rendjéről szóló 27/2019. (IX.27.) - rendeletet is megalkotta. Első lépcsőben a 2021. év során a 7-es főút és a 7205. számú országos közutak (Május 1. utca – József A. utca) által határolt belterületen valósult meg a korlátozás. A 7,5 tonna megengedett össztömeget meghaladó tehergépkocsik behajtására vonatkozó forgalomkorlátozó intézkedések betartásának ellenőrzése mindennapi feladatunkká vált. Az eddigi tapasztalatok sajnos kedvezőtlenek; sokan nem tartják be sem a súlykorlátozást sem a behajtási engedély kötelező igénylését.

6. Energiagazdálkodás

A környezeti szempontból kedvező megújuló energiaforrások támogatása Polgárdiban kiemelt fontosságú, 2014-ben KEOP pályázati keretein belül közintézményeken fotovoltaikus rendszerek kiépítése történt. Közintézmények tetőszerkezetére (általános iskola, az orvosi

rendelő, a polgármesteri hivatal) több, mint 200 napelem került felhelyezésre hozzájárulva a környezettudatos energiafelhasználáshoz.

A 2022. év energia árrobbanása új kihívásokat teremtett. A finanszírozhatóság miatt egyes fűtési rendszereket le kellett állítani, másoknál kisebb-nagyobb átalakításokkal csökkentjük a felhasznált energia mennyiségét. A Városi Könyvtár új, a korábbiánál lényegesen kisebb fogyasztású gázkazánt kapott és LED technológiával üzemelő világítást, a Polgármesteri Hivatalnál és az Egészségügyi Központnál pedig kialakítottuk a fűtési körökönkénti szabályozhatóság lehetőségét.

2023. év december elején a régi óvodaépület két régi gázkazánját egy modern, lényegesen kisebb fogyasztású gázkazánnal váltottuk ki, és a szintén most kialakított két, külön szabályozható fűtési körnek köszönhetően a fűtési energiát optimalizálni lehet az épület kihasználtságának függvényében.

7. Levegőminőség

Polgárdi Város levegőminőségét alapvetően a termelőüzemek, a szolgáltatást végző telephelyek és intézmények légszennyező pontforrásai, a közlekedésből és a fűtésből származó diffúz levegőszennyezés együttesen határozzák meg.

Az országos légszennyezettséggel összefüggésben a település aktuális helyzetét elsősorban a közúti forgalom következtében fellépő, időszakosan megnövekvő nitrogén-dioxid koncentráció, a száraz időszakokban kisebb mértékben jelentkező portterhelés jellemzi.

A fűtési időszakban (október-április) ehhez hozzáadódik még a tüzelésből származó nitrogén-oxid koncentráció növekedése és a koromképződés.

Az üzemanyagok korszerűsödése és a földgázzal való tüzelés elterjedése következtében a kén-dioxid koncentrációja alacsonynak tekinthető.

A levegőszennyezés mérséklésére szolgálhat, hogy az avar és kerti hulladékok nyílttéri égetéséről szóló rendelet a központi jogszabályok értelmében hatályát veszítette, az önkormányzati szabályozás pedig lényegesen szigorította a nyílttéri belterületi égetés lehetőségét.

8. Zaj- és rezgésvédelem

Polgárdi város esetében fennáll a közlekedés okozta zajterhelés dominanciája. Mivel a járművek száma napjainkban is növekszik, s a városi utak átteresztő képessége korlátozott, a zajterhelés számottevő csökkenése nem várható; legfeljebb a fentebb említett súlykorlátozás szigorú betartása és betartatása esetén, a védettebb belvárosi övezetekben. Különösen a főutak mentén élők szenvednek az időszakosan (nyári hónapok) megnövekedett forgalom keltette zajtól.

A településen ipari üzemek, telephelyek által okozott zajterhelés javuló tendenciát mutat. Ez egyrészt az új ipari üzemek kedvező telepítési helyének, másrészt a telepengedélyezési eljárások szigorúbb rendjének tulajdonítható. A környezetvédelmi hatóságok ugyanis csak a zajvédelmi követelmények teljesülése esetén járulnak hozzá a telepengedély kiadásához. E körben is elengedhetetlen a felmerülő lakossági panaszok szakszerű kivizsgálása és a szükséges intézkedések megtétele.

9. Parkfenntartás, zöld felületek rendezése

A környezetállapot meghatározó része a növényzet és a faállomány, mely a település környezeti állapotát javítja a levegő tisztításával, a talaj- és talajfelszín védelmével, a zajterhelés mérséklésével. A település növényállománya a zöldterületi növényeket, a telkek növényzetét, az utak menti növényeket és az erdőket egyaránt magába foglalja. Az állandóan növényzettel fedett közterületet zöldterületnek nevezzük, amely használata szerint lehet közhasznú (közpark, közkert, sétány, játszótér, stb.) vagy korlátozottan közhasznú (temető).

A zöldfelületeknek – az épületállomány mellett – meghatározó szerepe van az előnyös település-, illetve utcakép kialakításában. A belterületen elhelyezkedő növénytakaró szűrőhatása révén a légszennyezés és a zajterhelés csökkentéséhez is hozzájárulhat. A településképben a fasorok, az utcák növényállományai rendkívül fontos szerepet töltenek be. Azok folyamatos bővítése, a meglévő faállomány megőrzése, tervszerű megújítása fontos feladata Önkormányzatunknak.

2019. év végén az EFOP-152-16-2017-00009 azonosító számú, „Humán közszolgáltatások fejlesztése Polgárdi térségében” című pályázat finanszírozásában, a fiatalok faültetése programelem keretében 550 db évelő növény és 10 db fa került kiültetésre. ebben az évben több területen történt fásítás és növényültetés, az év tavaszán a Piac területe újult meg. A szintén 2019-ben induló Zöld Város projekt keretében a Kossuth utca mindkét oldalán a vakum gépház és az iskolai sportpályák között, valamint az új parkolók mellett összesen 6 db platánfa, 28 db gömbkőris, 54 db gömbjuhar és 35 méternyi sövény lett része a város növényállományának.

2020. évben Polgárdi is részt vett az Országfásítási programban, mely során újabb két közterületet tudunk fásítani. Az Esze Tamás utca és a Szabadság utca csatlakozásánál található önkormányzati zöldterületre 12 db díszkőris és 3 db keskenylevelű kőrisfa került kiültetésre, a Május 1. út melletti közparkban pedig 15 platán fával pótoltuk az előregegett fákat.

2020. év nyarán a ZP-1-2019/5413 számú pályázatnak köszönhetően 150 db. gyümölcsfát ültettek el a zártkert egyik önkormányzati tulajdonú ingatlanán a Polgárdi Városgondnokság Kft. dolgozói és a közreműködő civil szervezetek.

2021-ben összesen 21 db fa került elültetésre, (fajták: nyír, platán, tulipánfa, vörös díszcseresznye). Az ültetés során nem csak új fák ültetésére, de a kipusztult fák pótlására is sor került, így számos közterület szépült meg. Az év során ismét új terület került a parkosításra, a Rákóczi u. és a József A. u. sarkán egynyári és évelő növényekből álló virágágyás került kialakításra, a Polgármesteri Hivatal előtti sávban pedig az előregegett sövény helyére kerültek egynyári növények.

2022-ben a város egyik legrégebbi utcájának úthálózati megújulásával a növényzet is kicserélődött, egységes képet alkotva a korábban kialakított Zöld Város növényeivel. Bugás csörgőfák, fehér akácok, kiszáradt, beteg tuják és többségében gömbakácok helyett az őshonos fajták gömb változatait ültették el: 11 darab gömbjuhar és 10 darab gömbkőris. Kiválasztásuk során az elsődleges szempont az volt, hogy a vidékre jellemző fafajok kerüljenek a korábbi növények helyére. Sajnos a terület adottságai jelentősen korlátozták a lehetőségeket: a Kossuth utca irányába a vízelvezetés, közúti közlekedés, felfelé a magasfeszültségű vezeték, az ingatlanok irányába pedig elsődlegesen a víz és gáz közművezetékek. Így a fákat csak oda lehet ültetni, ahova a Városgondnokság szakemberi ültették őket. Ezek a nagyjából 2 méteres törzsmagasságban oltott díszfák 4-5 méteres magasságot érnek el. Napos helyeket kedvelik, talajra kevésbé igényesek és fagytürekek. Jól viselik a városi klímát, ellenállóak a szennyezett levegővel szemben is. Leveleikkel emlékeztetnek a nagyobb társaikra. Ezek a gömbfák az erős fagyveszély elmúltával 15 darab kisméretű virágzó és/vagy örökzöld növényekkel egészülnek

majd ki, úgymint: nyári orgona, mexikói narancsvirág, kékszakáll, korallberkenye, ligeti zsálya - így megteremtve egy különleges színű és kellemes illatú utcát.

Az iskola főbejáratával szemben épült új Cinca gyalogoshíd melletti parkolónál 3 darab ezüsthársot ültetett a Városgondnokság. Az ezüsthárs kezdetben kúpos koronahabitussal rendelkezik, majd idősebb korára tojásdad formát vesz fel. Június második felében hozza nagyon édes illatú virágait, melyeket a méhek nagy előszeretettel látogatnak, kiváló mézlegelő a számukra. Leveleinek köszönhetően kiemelkedően ellenálló a szennyezett levegővel szemben és jól viseli a meleget is. Lassú növekedésű, de kifejlett korban a 25 méteres magasságot is elérheti. Magassága, lombkoronájának mérete miatt a parkoló autók számára is hús árnyékot biztosít majd.

A szintén 2022-ben az erdő mellett megépült új kerékpárút és a főút közé 11 darab kocsányos tölgyet és 6 darab oszlopos tölgyet ültetett a Városgondnokság. A kerékpárút megépítésével egy fokozatosan szélesedő, körülbelül 3-7 méter széles terület alakult ki az út mellett. Ezáltal lehetőség nyílt egy új fasor kialakítására is. Figyelembe véve az egykori kastélykert fát, az őshonos tölgyfára esett a választás. Ez a Magyarország címerkoszorújában is megjelenő növény többszáz évig is élhet (egyesekek szerint akár 1000-2000 évig is), így nem túlzás azt állítani, hogy a jövőben településen lakó embereknek is ültetett fákról van szó. Bár a magasfeszültségű vezeték megtöri az fasor folytonosságát, az ültetést leginkább befolyásoló tényező a két út közötti szűkülő terület volt. A kocsányos tölgy kifejlett korban 30-40 méter magasra is megnőhet. Április-májusban virágzik. Korával a kérge erősen barázdálttá válik. A Polgárdi tábla irányába szűkülő terület miatt karcsúbb fákra volt szükség, így jött számításba az oszlopos tölgy. Körülbelül 15 méter magasra nő, növekedése közben jellemzően megtartja az oszlopos jellegét. Elterjedtebb társához hasonlóan megtalálható több kastély mellett is, például a Keszthelyi Festetics-kastélyparkban.

A lakossági felajánlás kapcsán a Városgondnokság szakemberi megpróbálták megmenteni egy selyemakácot is. A 2013-2014-ben ültetett, jelenleg körülbelül 2-3 méteres fa egy ingatlan előtt állt. A selyemakác 5-10 m magas, terebélyes, lapos, ernyős koronát növelő, lombhullató díszfa. Júniustól szeptemberig több hullámban nyílik sokporzós lilásrózsaszín porzósálaktól borzas, illatos, díszes virágai. Virágzáskor a méhek és a virágport gyűjtő rovarok előszeretettel látogatják mézelő virágait. A hosszan elnyúló virágzása során az alatta lévő terület rendszeresen ragadóssá válik, míg ősszel a lehulló növényi részek jelentenek problémát, így sajnos a jelenlegi helyéről mennie kellett. A kiásás során kiderült, hogy a fa sekélyen elterülő gyökérzettel rendelkezett, emiatt csak a gyökérzet sérülésével lehetett kiemelni a földből. A fát a Berzsenyi-Zrínyi utcai rétre ültették el, majd az átültetés során keletkezett sérülést sebkezelő géllal kezelték. *Az átültetett selyemakác 2023-ban kihajtott és gyönyörű rózsaszín virágokat is hozott. A fa mostantól a Berzsenyi és Zrínyi utcák végi parkot gazdagítja.*

A Budapest-Balaton kerékpárútnak a település belterületén vezetett, 800 méter hosszú szakaszán, amely a Bethlen Gábor utca végét köti össze a Vasút utcával, az építés miatt 35 fát vágta ki. A pótlásukra elültetett fákhöz a forrást a Reaszfalt Kft.-vel, a fák pénzbeli megváltása címén megkötött megállapodásban szereplő összeg biztosította. A szakasz melletti zöldfelületek kezelését a Polgárdi Városgondnokság munkatársai végzik.

2022-ben az Polgárdi Város Önkormányzata nagy figyelmet fordított a Batthyány liget és a Május 1. liget fáira is. Bálint Endre növényorvos és Schüller Ákos fainjektáló szakértő által elkészült a Batthyány liget fakataszter térképe. A vizsgálat keretében kilenc különböző adatot vettek fel. Meghatározták az egyes fák GPS-koordinátáit, a fajtájukat, metrikus méretüket, becsült korukat, vitalitásukat, állapotukat, faápolási teendőiket, valamint rögzítették a felvételezés időpontját és mindegyik egyedről készült fénykép is. Az adatok mind a jelenlegi állomány kezeléséhez, mind pedig a jövőben ültetett fák kiválasztásához támpontot biztosíthatnak.

2023 tavaszán, az egy évvel korábban megkötött szerződés alapján a két ligetben 58 darab vadgesztenyefát injektáltak a szakemberek levélaknázómoly ellen. Az a beavatkozás megvédi a fákat leveleik korai elszáradásától, így meghosszabbítja a vegetációs időszakot és javítja a fák kondícióját.

Az elvégzett injektálás sikeresnek mondható. A vadgesztenyefák szeptember végéig megtartották lombjuk jelentős részét, az aknázómoly kártétele pedig a tizedére esett vissza. Az injektálásnak köszönhetően a fák még hosszú évekig díszíthetik a parkokat, temetőket és a templomkerteket.

Az Önkormányzat megbízásából a Városgondnokság az új óvoda és bölcsőde épülete körül és udvarán 45 új facsemetét ültetett; keskenylevelű- és magaskörist, korai és mezei juhart, pusztaszilvát, gömbjuhart és galagonyát. Az óvoda udvarán 625 darab gyertyánból hamarosan egybe függő sövény alakul majd ki. Az épület környezetét 19 darab virágzó cserje díszíti majd a következőkben.

Idén az Országfásítási program keretében négy helyszínen összesen 23 darab fa került elültetésre. Május 1. ligetben platánfával, keskenylevelű- és magas kőrissel lettek pótolva a kiöregedő és kiszáradó fák. A Cinca patak környékén platánokkal, pusztaszilvával és ezüst hársakkal lett kiegészítve a part melletti fasor. Míg városháza melletti füves területet mostantól keskenylevelű- és magas kőrisek szegélyezik.

Ezében került sor került Polgárdi egyik legnagyobb virágosítására is. Tíz különböző helyszínen, Polgárdi belterületén és Polgárdi Kiscséripu szőlő közel 1700 évelő virág került a földbe. A virágok főként a település kék, fehér és sárga színeiben pompáznak. A Deák Ferenc utca mentén virágok újonnan kialakított virágágyásokba kerültek. A posta előtti tér pedig teljesen megújult.

A parkfenntartást és a zöldfelületek kezelését az önkormányzat a Polgárdi Városgondnokság Kft-vel kötött feladat ellátási szerződés keretében végezteti el közfoglalkoztatottak bevonásával. A településünk központjában lévő ágyásokba évente évelő és egynyári növények ültetésére kerül sor. Újabb és újabb közterületeket vonunk be a parkosított rendszerbe. Polgárdi a zöld területeit tekintve egy rendkívül jó adottságokkal rendelkező település, mely lehetőséggel élni kell.

A további fásításra, zöldfelület felújításra vonatkozó pályázati lehetőségeket keresi az Önkormányzat, az eddigi fásítási és parkosítási programot pedig folytatni fogja.

10. Szabadidős sport és pihenés, játszóterek

A csapatsportokat kedvelők számára több lehetőség is kínálkozik; iskolaidőn kívül igénybe vehetik a Kossuth utcai rekortán burkolatú, többcélú sportpályát vagy választhatják a Batthyány utcáról és a sportkomplexum felől egyaránt megközelíthető műfüves futballpályát. A modern városi ember mozgásigényének kielégítése érdekében az elmúlt időszakban két helyen is létesült kültéri edzőpark és rekortán burkolatú futópálya. 2018-ban a Május 1. ligetben épült 200 m-es futópályával, 2020-ban pedig a Zöld Város projekt keretében létesült mozgáspark 600 m futópályával, mely mellett teljes hosszban, mintegy 1300 m² térkő burkolatú, tematikus tanösvényen sétálva ismerkedhetünk meg a Cinca élővilágával.

Városunk közparkjaiban és közterületein 4 nyilvános gyermekjátszóter is üzemel. Ezek nagyon népszerűek a kisgyermekesek körében, ezért igénybevételek is fokozott. Rendszeres ellenőrzésüket munkavédelmi szakemberek bevonásával végzi Önkormányzatunk, a karbantartásukról pedig a Polgárdi Városgondnokság Kft. gondoskodik.

2021. év során a Vertikál Nonprofit Zrt. a Szabadság utcai telehelyén elkerített területen közösségi játszótér építését határozta el a kialakítás során az Önkormányzattal együttműködve. A játszótér elkészült a környékbeli gyermekek legnagyobb örömére.

A 2021. év során teljesen megújult a Munkácsy M. ltp. játszótére; valamennyi régi, elhasználódott játékot elbontottuk, és új, modern elemek kerültek a helyükre. Új kerítés, frissen fűvesített terület és egy nagyobb facsemete is került a játszótérre.

2022. év során felújításon esett át a Május 1. liget játszótére is; több, már biztonságosan nem használható elem helyett új játékok kerültek ide. Megnőtt a rendelkezésre álló terület és új, biztonságos kerítés veszi körbe. A játékok új, vidám festést kaptak, hangulatosabbá téve azokat a kicsiknek. A Polgárdi Kiscséripuszta területén elhelyezkedő játszótéren is megtörténtek a szükséges bontások, javítások, pótlások.

Meg kell említeni, hogy a mind a játszótérek, mind a sportparkok esetében elsősorban nem a természetes elhasználódásból eredő hibák a jellemzők, hanem a helytelen használat és a vandalizmus által okozott károk.

A környezeti állapot felmérése, annak javítása a jövő generációinak való megtartása az egyik legfontosabb feladatunk.

A tájékoztató anyag elkészítéséhez felhasználásra került a Fejérvíz Zrt. és a VERTIKÁL Nonprofit Zrt. adatszolgáltatása.

Polgárdi, 2023. december 18.

Polgárdi Város Önkormányzata